

14.4.2015

Ulkoministeriölle

Asia: Lausunto koskien luonnosta 23. määräaikaisraportiksi kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen täytäntöönpanosta

Naisjärjestöt yhteistyössä NYTKIS ry kiittää mahdollisuudesta jättää lausunto ja pyytää kiinnittämään huomiota sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen raporttia laadittaessa. Raportin luonnoksessa ei ole raportoitu sukupuolten välisiä eroja juurikaan, edes silloin kun käytetty lähdekirjallisuus tarjoaa tähän tietopohjaa.

Sukupuolen mukaan eritelty tieto

Mm. seuraavat raportit, joihin raportin luonnoksessa viitataan ilman sukupuolinäkökulmaa, olisivat sisältäneet tietoa sukupuolen mukaan: Maahanmuuttajabarometri 2012, Vähemmistövaltuutetun selvitys romanien kokemasta syrjinnästä (2014) sekä Kuka ei kuulu joukkoon? Lasten ja nuorten kokema syrjintä Suomessa (SM 2010). Lisäksi tuorein, yhdenvertaisuuteen keskittynyt nuorisobarometri (2014) ja sen syrjintää koskevat kysymykset tulisi käsitellä raportoinnissa, myös sukupuolen mukaan. Myös mm. työolotutkimuksissa on käsitelty syrjinnän kokemista ja eritelty tuloksia sukupuolen mukaan.

Romanipoliittisen ohjelman yhteydessä tulee mainita, että sen puutteena oli sukupuolinäkökulman puuttuminen ja mahdollisessa uudessa ohjelmassa tämä tulee korjata. Tämä puute ja uudistustarve mainitaan myös STM:n seurantaraportissa, johon raportin luonnoksessa viitataan.

Lisäksi on erikseen huomautettava, että Suomen saamelaisia käsittelevä tutkimustieto on sukupuolineutraalia, ja saamelaisnaisten ja -tyttöjen elämästä ja heidän kokemastaan syrjinnästä tiedetään hyvin vähän. Tähän tarvitaan kohdennettua tutkimusta, valtiolla voi katsoa olevan velvollisuus huolehtia riittävästä tutkimustiedosta koskien vähemmistön asemaa. Paitsi saamelaisten, myös maahanmuuttajien sekä vammaisten henkilöiden työllistymisestä (ja työllistymisestä sukupuolen mukaan) puuttuu tietoa. Eri YK-

sopimusten valvontaelimet ovat todenneet useasti, että tähän tulisi etsiä ratkaisuja yhdessä tutkimussektorin kanssa.

Viharikosten kohdalla on valitettavaa, ettei poliisin rekistereistä laaditut raportit raportoi sukupuolta, silloinkaan kun se olisi rekisteristä helposti saatavilla. Tämä tulisi mainita tiedontuotannon ongelmana. Kaiken kaikkiaan tiedontuotannon ongelmista tulisi olla avoin.

Muita huomioita

- Positiivisena kehityksenä voi mainita, että saamelaiskäräjät on keväällä 2015 saanut ensimmäisen naispuolisen puheenjohtajansa, Tiina Sanila-Aikion. Hän myös edustaa vaarassa olevaa pientä saamenkieltä, koltansaamea.
- Paitsi ILO169 –sopimuksen ratifioinnin raukeaminen eduskunnassa, myös saamelaiskäräjälain uudistuksen kesken jääminen tulee tuoda esiin raportissa
- Ihmisoikeuskeskuksen resurssit: sopimusta valvova komitea kiinnitti vuoden 2012 loppupäätelmissä huomiota mm. ihmisoikeuskeskuksen resursseihin. Ne ovat edelleen yhtä vähäiset, eivätkä ole suhteessa ihmisoikeuskeskukselle määrättyjen tehtävien laajuuteen.
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien uudistuksen myötä on seurattava, ovatko valtuutettujen toimistojen resurssit riittävät. Jo edellisen lainsäädännön, joka oli suppeampi kattavuudeltaan, aikana ko. toimijoilla oli ongelmia resurssien riittävydessä.
- Vihapuhe: sopimusta valvovan komitean vuoden 2012 loppupäätelmien kanssa yhtenevästi NYTKIS on huolissaan maahanmuuttovastaisuuden ja rasistisen puheen lisääntymisestä Suomessa. Vuonna 2015 naisten ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuva internetin vihapuhe ja suorat uhkaukset ovat lisääntyneet. Tämä liittyy virinneeseen mediahuomioon koskien maahanmuuttajien tekemiä seksuaalirikoksia ja siihen, että monet naisjärjestötoimijat (mm. Naisasialiitto Unionin piirissä) ovat kiinnittäneet julkisuudessa huomiota seksuaalirikollisuuteen yleisenä ongelmana yhteiskunnassa, ei etniseen taustaa liittyvänä ongelmana. Tällöin heihin on kohdistettu internetissä solvaamista ja jopa uhkauksia.
- Raportissa tulee huomioida Johanna Hiitolan tuoreen väitöstutkimuksen Hallitu vanhemmuus. Sukupuoli, luokka ja etnisyys huostaanottoasiakirjoissa (TaY 2015) tulokset koskien maahanmuuttajia ja vammaisia vanhempina huostaanottopäätöksissä.
- Koska maahanmuuttajanaisten lukutaidottomuus sekä työelämän ulkopuolelle jääminen on huomattavasti yleisempää kuin miesten, tarvitaan seurantaa siitä, kuinka kotouttamislainuudistuksen implementointi on tavoittanut maahanmuuttajanaisiin liittyvät tavoitteet.
- Maahanmuuttajanaisten syrjäytymisen ehkäisemiseksi olisi myös tärkeää tarjota väkivaltaa kokeneille maahanmuuttajanaisille ja -lapsille kulttuurisensitiivisiä palveluita. Istanbulin sopimuksen (EN:n yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta) ratifioinnin yhteydessä ei ole esitetty resursseja, joilla saataisiin liian vähäisten

maahanmuuttajille kohdennettujen turvakotipalvelujen määrää laajennettua. Turvakotipalvelujen määrän laajentaminen sopimuksen edellyttämälle tasolle on epäselvää.

- Kansalaisjärjestöt ovat ilmaisseet julkisuudessa useamman kerran syvän huolensa siitä, että Istanbulin sopimuksen ratifioinnin yhteydessä on varattu niin vähän resursseja ratifioinnille, ettei sopimusta voida ratifioida täysimääräisesti.
- Paperittomien henkilöiden terveydenhoitoa koskevan lainsäädännön käsittelyn pysähtyminen tulee myös mainita raportissa

Naisjärjestöt yhteistyössä NYTKIS ry:n puolesta

Johanna Pakkanen

Naisjärjestöt yhteistyössä NYTKIS ry:

Kokoomuksen Naisten Liitto ry

Kristillisdemokraattiset Naiset ry

Naisasialiitto Unioni ry

Naisjärjestöjen Keskusliitto ry

Perussuomalaiset Naiset ry

Sosialidemokraattiset Naiset

Sukupuolentutkimuksen Seura ry

Suomen Keskustanaiset ry

Svenska Kvinnoförbundet r.f

Vasemmistonaiset

Vihreät Naiset ry